

СИЛАБУС

Базова інформація про дисципліну	
Назва дисципліни	UK001 Риторика та ділова комунікація/ Rhetorik and Business Communication
Рівень фахової передвищої освіти	Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність	D1 Облік і оподаткування 071 Облік і оподаткування 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок D3 Менеджмент D5 Маркетинг 075 Маркетинг
Освітня програма	Облік і оподаткування Фінанси, банківська справа, страхування Менеджмент та підприємництво Маркетинг
Семестр	1 семестр (1 курс 11 кл.) 3 семестр (2 курс 9 кл.)
Курс	1 (на базі повної загальної середньої освіти) 2 (на базі базової середньої освіти)
Анотація курсу	Сучасна риторика як навчальна дисципліна спрямована на підготовку студентів до оволодіння професійними знаннями та вміннями в області комунікативних методик та публічних виступів. Основною метою курсу "Риторика" є підвищення рівня комунікативної компетенції студентів та розвиток знань в області риторики. Освоєння навичок правильного спілкування і взаємодії між соціальним суб'єктом, соціальними групами, спільнотами і суспільством в цілому.
Сторінка курсу в MOODLE	http://78.137.2.119:2929/course/view.php?id=550
Мова викладання	українська
Лектор курсу	викладач I категорії Божко Вероніка Сергіївна канали комунікації: СДН «Moodle»: повідомлення в чаті E-mail: veronikabozhko@ukr.net
Місце дисципліни в освітній програмі	
Освітньо-професійна програма	http://csbc.edu.ua/documents/otdel/mark25.pdf http://csbc.edu.ua/documents/otdel/mark24.pdf http://csbc.edu.ua/documents/otdel/moop25_f.pdf http://csbc.edu.ua/documents/otdel/obl25.pdf http://csbc.edu.ua/documents/otdel/obl24.pdf http://csbc.edu.ua/documents/otdel/fmb_f24.pdf http://csbc.edu.ua/documents/otdel/fmb_f25.pdf

Перелік загальних компетентностей (ЗК)	Здатність до формування світогляду щодо розвитку людського буття, суспільства і природи, духовної культури, політики. Здатність розглядати суспільні явища в розвитку і конкретних історичних умовах. Здатність до письмової й усної комунікації рідною мовою. Здатність до формування культури мислення, її сприйняття. Здатність до застосування основних законів логіки, форм і правил логічного мислення для дедуктивного висновку. Здатність до вирішення проблеми доказу і спростування Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
Перелік спеціальних компетентностей (СК)	Здатність до професійного спілкування. Здатність до алгоритмічного та логічного мислення. Здатність оцінювати і враховувати економічні, соціальні, технологічні та екологічні чинники, що впливають на сферу професійної діяльності. Здатність здійснювати ефективні комунікації.
Перелік програмних результатів навчання	Знати явища і події соціально-політичного, культурного, духовного середовища для формування світогляду людини та встановлювати зв'язок між ними. Мати навички усної та письмової професійної комунікації державною та іноземною мовами. Уміти проявляти ініціативу та підприємливість, володіти навичками міжособистісної взаємодії для досягнення професійних цілей. Використовувати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей. Демонструвати навички самостійної роботи, критики та самокритики, відкритості до нових знань.
Опис дисципліни	
Структура навантаження на студента	Загальна кількість годин – 90 год Кількість кредитів – 3 Кількість лекційних годин – 0 Кількість практичних занять – 45 год Кількість годин для самостійної роботи студентів – 45 Форма підсумкового контролю – залік

Методи навчання	Розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, робота студентів з підручниками, довідковою, науково-популярною і навчальною літературою, робота студентів з глобальною мережею Інтернет; виконання завдань і вправ, реферування.
Зміст дисципліни	
Тема 1. Риторика як мистецтво і наука. Предмет і завдання курсу	Поняття риторики та її предмет. Основні поняття та структура класичної риторики.
Тема 2. Історія риторики й красномовства. Ораторське мистецтво Давнього Світу	Антична грецька і римська риторика. Особливості середньовічної риторики. Основні здобутки класичної риторики.
Тема 3. Етапи історії слов'янської риторики. Українське красномовство.	Ораторське мистецтво в Україні. Особливість розвитку теорії красномовства на сучасному етапі.
Тема 4. Риторика та її застосування у різних сферах	Види красномовства та сфери його застосування. Стильові особливості різних видів промов.
Тема 5. Риторичні закони. Модуси публічного виступу	Закони риторики та їх характеристика. Модуси публічного виступу: логос, етос і пафос.
Тема 6. Джерела знаходження матеріалу та структура промови	Пошуки матеріалу для промови. Етапи роботи з літературою. Чинники зацікавлення темою. Робота над конспектом.
Тема 7. Підготовка до публічного виступу	Типи підготовки до публічного виступу. Шляхи виступу з попередньо написаним текстом промови.
Тема 8. Топіка.	Суть користування топікою як технікою. Приклади класичних топосів риторики. Класифікація топосів
Тема 9. Аргументація. Види аргументів.	Види аргументів.
Тема 10. Критика та її види.	Поняття «критики» в риториці. Види критики.
Тема 11. Меморія й акція.	Способи запам'ятовування промови. Невербальні засоби оратора. Аналіз публічного виступу.
Тема 12. Психологічні аспекти публічного виступу.	Психологічні основи публічного виступу. Спілкування і маніпуляція свідомістю. Роль переконань у процесі публічного виступу.
Тема 13. Культура мови ділової людини.	Правильність мови. Лексика і норми слововживання. Помилки наголосу. Точність і виразність мови.
Тема 14. Культура ведення полеміки.	Проведення дискусії. Формулювання тези й антитезиси. Підготовка аргументації. Основні прийоми ведення полеміки.

Тема 15. Бар'єри в спілкуванні і їхнє подолання.	Стили спілкування. Основні різновиди порушення комунікації. Різновиди психологічних бар'єрів та способи їх подолання.
Тема 16. Публічний виступ.	Етапи підготовки публічного виступу.
Тема 17. Навчальний проєкт.	Види проєктів. Етапи роботи над проєктом.
Тема 18. Залікове заняття.	Контрольна робота.
Політика дисципліни	
Політика відвідування	Регулярне відвідування всіх видів занять, своєчасність виконання самостійної роботи. За об'єктивних причин студент може отримати індивідуальний графік навчання за погодженням із керівником курсу, завідувачем ЦК та завідувачем відділення.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Академічна доброчесність	У випадку недотримання політики академічної доброчесності (плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво) передбачено повторне проходження оцінювання.
Використання ІІІ	Використання ІІІ під час виконання завдань регламентується Політикою «Використання ІІІ в освітньому процесі ЧДБК» Завдання мають маркування регламенту використання ІІІ.
Підсумковий контроль	Диференційний залік у кінці семестру за результатами поточної успішності

Система оцінювання	
Система оцінювання підсумкової успішності студентів поділяється на поточний контроль та семестровий контроль .	
Поточний контроль здійснюється протягом семестру і охоплює всі види аудиторної роботи (практичні, семінарські заняття) та виконання індивідуальних завдань. Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за цей вид контролю, становить 100.	
Підсумковий контроль	
Відбуватися у формі диференційного заліку	
Розрахунок підсумкової оцінки	
Підсумкова оцінка базується виключно на балах, накопичених протягом семестру (S).	
Ваговий коефіцієнт у цьому випадку становить 1.	
Формула: $O = S \times 1$	

Накопичування рейтингових балів з навчальної дисципліни

Види навчальної роботи	Загальна кількість балів
Усні відповіді за темами 11 по 2 балів	22
Практична робота за темами 3 по 6 балів	18
Модульні контрольні (2 к.р. по 10 балів)	20
Реферат	10
Індивідуальна самостійна робота (проект)	10
Залікова промова	20
Разом	100

Критерії оцінювання для кожного виду навчальної

Критерії оцінювання усних відповідей:

2 б. Повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується правильними прикладами; все, що викладається повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що вивчаються;

1 б. Студент викладає матеріал не достатньо зв'язно і послідовно.

Критерії оцінювання практичних робіт:

6 б. Знання є глибокими, міцними, системними; учень вміє застосовувати їх для виконання творчих завдань, його навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища і факти, виявляти й відстоювати особисту позицію.

5 б. Студент знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням).

4 б. Відповідь учня правильна, логічна, обґрунтована, хоча їй бракує власних суджень

3 б. Студент відтворює основний навчальний матеріал, здатний виконувати завдання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності

2 б. Відповідь фрагментарна, характеризується початковими уявленнями про предмет вивчення;

1 б. Відповідь неконкретна, студент орієнтується лише в деяких поняттях предмету

Критерії оцінювання модульних робіт

9-10 б. Студент дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих на основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів.

7-8 б. Повністю розкрив теоретичні питання на основі програмного та додаткового матеріалу. При виконанні практичних завдань студент застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

5-6 б. повністю розкрив теоретичні питання, а програмний матеріал викладено у відповідності до вимог. Практичні завдання виконані в цілому правильно, але мають місце окремі неточності.

3-4 б. студент розкрив теоретичні питання, проте при викладенні програмного матеріалу допущені окремі помилки. При виконанні практичних завдань студент припускається помилок, за рахунок недостатнього розуміння програмного матеріалу.

1-2 б. не розкрив теоретичні питання і не може виконати практичні завдання. Як правило такий студент виявляє здатність до викладення думки лише на елементарному рівні.

Критерії оцінювання реферату:

9-10 б. Реферат має обсяг 10 або більше друкованих сторінок; проблема, яка в ньому розглядається, викладена повно, послідовно, логічно; список використаної наукової літератури нараховує 5-6 джерел, відповідає сучасним правилам оформлення бібліографії.

7-8 б. Реферат, який має обсяг 7-9 сторінок; тема реферату викладена досить повно, але є певні недоліки у логіці викладу; бібліографічний список нараховує 4-5 джерел, відповідає сучасним правилам, але містить певні помилки.

4-6 б. Обсяг реферату є недостатнім для викладення обраної проблеми, і тому проблема розглядається поверхово; у бібліографічному списку менше чотирьох наукових джерел і є помилки.

1-3 б. Тема реферату нерозкрита, у бібліографічному списку менше 2 наукових джерел, і він подається не за сучасними правилами.

Критерії оцінювання творчих робіт (проєкту):

8-10 б. У презентації відображено глибоке розуміння та усвідомлення матеріалу, творчий підхід до поставлених задач. Під час аналізу-інтерпретації зроблені самостійні висновки, аргументація, висловлене власне ставлення до проблеми. Малюнки, звуки, фото, анімації – у кількості, виправданій змістом презентації. Робота виконана творчо і самостійно. Презентація характеризується оригінальністю

4-7 б. Презентація має задовольняти всім критеріям нижчого рівня і одному або двом таким: відображає глибокий пошук при дослідженні та застосування навичок мислення високого рівня; показує явне поглиблення та розуміння теми; притягує увагу аудиторії.

1-3 б. Проєкт сфокусований на темі, але не висвітлює її. Наявна певна організаційна структура, але вона не явна з показу. Можуть бути фактичні помилки чи незрозумілості, але вони не значні

Критерії оцінювання промови:

18-20 б. Означену тему висвітлено ґрунтовно, засвідчено прагнення доповідача розібратися в темі, провівши власне дослідження. Виступ відзначається високим рівнем оригінальності, продемонстровано ерудицію щодо знання суміжних тем.

15-17 б. Виступ сповнений власних аналітичних суджень, аргументованих співставлень, порівнянь та міжпредметних аналогій. Продemonстровано високий рівень володіння фактичними знаннями, що стосуються означеної теми, структура глибоко продумана.

12-14 б. У виступі наведені переконливі докази основних положень означеної теми, висловлене персональне бачення неоднозначних моментів, наявні аргументація, аналіз, значна кількість вдалих прикладів. Чітко помітна культура мовлення, вміння тримати себе перед аудиторією. Регламент дотримано.

9-11 б. Означена тема розкрита послідовно та системно, у виступі присутня термінологія, частково узагальнення, проте відсутні висновки, самостійна аргументація та демонстрація вміння тримати увагу аудиторії.

6-8 б. Висвітлено невелику частину означеної теми, вжито основі поняття, що її стосуються, проте акцентування головних змістових складових відсутнє.

3-5 б. У виступі присутні окремі фрагменти означеної теми, виклад характеризується елементарністю, непослідовністю.

1-2 б. Означена тема не розкрита, змістові акценти не прослідковуються, логічна структура виступу відсутня.

Шкала оцінювання		
ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	Бездоганна підготовка в широкому контексті
B	80-89	Повні знання, міцні вміння
C	70-79	Хороші знання та вміння
D	65-69	Задовільні знання, стереотипні вміння
E	60-64	Виконання мінімальних вимог діяльності в стандартних умовах
FX	35-59	Слабкі знання, відсутність умінь
F	1-34	Необхідний повторний курс

Список рекомендованих джерел

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. Київ, 2004. 195– 202 с.
2. Білавич Г. Основи риторики і красномовства: навч.-метод. посібник. Івано-Франківськ, 2020. 211 с.
3. Вандишев В. М. Риторика: екскурсія в історію вчень і понять: навч.посіб. Київ: Кондор, 2006. 264 с.
4. Кацавець, Р. С. Ораторське мистецтво: підручник (3-тє вид.) – Київ: Правова єдність/Алерта, 2021. – 250 с.
5. Кацавець Р.С. Риторика і психологія. Навч. посіб. Київ: Алерта, 2024. 234с
6. Костусяк Н.М. Академічна риторика та письмо: метод. рекомендації. Луцьк : Надстир'я. 2022. 44 с.
7. Куньч З. Й. Українська риторика: історія становлення і розвитку : навч. посіб.; Нац. ун-т “Львів. політехніка”. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2011. – 248 с.
8. Нищета, В. А. Риторика : навч. посіб. – Київ: Центр учбової літератури, 2021. – 220 с.

9. Овчаров М. Майстер публічних виступів. Монохромне видання. Київ: Інститут риторики імені Д.Кеннеді, 2023. 306 с
10. Онуфрієнко Г.С. Риторика. Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2021. – 621с.
11. Ораторське мистецтво : навч.-метод. посіб. / авт.-уклад. : І. М. Плотницька, О. П. Левченко, З. Ф. Кудрявцева та ін. ; за ред. І. М. Плотницької, О. П. Левченко. — 3-тє вид., стер. — Київ: Вид-во «Центр учбової літератури», 2021. 110 с.
12. Піз А., Піз Б. Мова рухів тіла. Пер. з англ. Н. Лавська. Київ: КМ-Букс, 2021. 416 с.
13. Сагач Г.М. Риторика. Київ: Вид. дім «Ін Юре», 2000. 565 с.
14. Толочко С. В., Хомич В. І. Основи культури мовлення й академічної риторики: підручник. Київ: Компрінт, 2025. – 332 с.
15. Чалдині Р. Психологія впливу. Харків: КСД, 2022. 608 с.
16. Чибісова Н. Г. Риторика : навч. посібник для студ. вищих навч. закл.; Народна українська академія. Київ : Центр навчальної літератури, 2003. 228 с.
17. Шинкарук, В. Д., Теслюк, В. М. Основи риторики: навч. посіб. – Київ : Ліра-К, 2021. – 320 с.

Інформаційні ресурси

1. Риторика - Гриценко Т.Б. Електронна інтернет онлайн "Бібліотека Студента UaRus".
URL: <http://studentbooks.com.ua/content/view/136/46>
2. Риторика. Stud. URL: <https://stud.com.ua/45792/ritorika/ritorika>